

**WETENSCHAPPELIJK COMITÉ VAN HET FEDERAAL
AGENTSCHAP VOOR DE VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN**

**ADVIES 30-2006
(SPOEDRAADPLEGING)**

Betreft: Spoedraadpleging van het Wetenschappelijk Comité over een ontwerp ministerieel besluit tot wijziging van het ministerieel besluit van 20 november 2001 betreffende de bestrijding en uitroeiing van bluetongue (Bluetongue) (dossier Sci Com 2006/44)

Het Wetenschappelijk Comité van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen,

Gelet op de wet van 4 februari 2000 houdende oprichting van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, met name artikel 8 ;

Gelet op het koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen ;

Overwegende het huishoudelijk reglement bedoeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, goedgekeurd door de Minister op 27 maart 2006 ;

Gelet op het dringende verzoek aan het Wetenschappelijk Comité op 21 augustus 2006 om na te gaan of de versoepeling van enkele maatregelen in verband met bluetongue die zijn weergegeven in het ministerieel besluit van 20 november 2001, van invloed is op de volksgezondheid en op de diergezondheid;

Overwegende de voorlopige raadgeving uitgebracht op 22 augustus 2006 op basis van de elektronische raadpleging van enkele leden van het Wetenschappelijk Comité en van een wetenschappelijk expert, en overwegende de besprekingen die werden gevoerd op de plenaire zitting van 8 september 2006;

geeft het volgende advies :

1. Referentietermen

Op 18 augustus 2006 werden twee gevallen van bluetongue bevestigd in Nederland. Op 19 augustus waren 11 Belgische bedrijven besmet, vooral in de provincie Luik. Op grond van Richtlijn 2000/75/EG, het koninklijk besluit van 3 oktober 1997 en het ministerieel besluit van 20 november 2001 moeten dus maatregelen worden getroffen.

Het ontwerp ministerieel besluit wijzigt het ministerieel besluit van 20 november 2001 op twee punten. Ten eerste (artikel 9, §3, punt 1°) is het afmaken van alle dieren van de gevoelige soorten (in het ministerieel besluit van 20 november 2001 worden gevoelige soorten omschreven als « alle soorten herkauwers ») die aangetast zijn of van aantasting worden verdacht, niet langer verplicht. Ten tweede (14, punt 4°) is het op het bedrijf houden van de dieren van de gevoelige soorten in de beschermings- en toezichtsgebieden niet meer verplicht. Dit blijft echter wel verplicht in de 20 km zones rond een haard. Daar staat tegenover dat de dieren van deze soorten het beschermings- of toezichtsgebied niet mogen verlaten. Bovendien mogen dieren van buiten deze beschermings- en toezichtsgebieden daarin worden binnengebracht om er te worden geslacht.

2. Advies

- Bluetongue is een ziekte van de lijst van het OIE die geen gevaar inhoudt voor de volksgezondheid. De wijziging van het ministerieel besluit van 20 november 2001 heeft dan ook geen enkel gevolg voor de volksgezondheid.
- In verband met het opheffing van de verplichting om dieren af te maken (artikel 9, §3, punt 1°) voldoet het ontwerp ministerieel besluit aan de normen beschreven in de Europese richtlijn (Richtlijn 2000/75/EG).

Het Wetenschappelijk Comité wijst er echter op dat een herkauwer, besmet met het bluetonguevirus, een zeer groot epidemiologisch risico voor verspreiding van de infectie inhoudt omdat deze het virus kan overdragen op een geschikte *Culicoïdes* vector die zich met zijn bloed voedt. In dat verband moeten de volgende elementen in aanmerking worden genomen :

- herkauwers besmet met een bepaald serotype van het virus ontwikkelen een immuniteitsreactie waardoor ze resistent worden ten aanzien van dit serotype. Zij blijven echter wel gevoelig voor besmetting met een ander serotype van het virus (McLachlan *et al.*, 1994) ;
- de herkauwers kunnen gedurende een veranderlijke periode een viremie vertonen : de maximumduur van viremie bij besmetting door *Culicoides sonorensis* werd bijvoorbeeld vastgesteld op 21 dagen bij runderen en schapen (Bonneau *et al.*, 2002). Het virus kan worden opgespoord via virusisolatie tot respectievelijk 27 en 54 dagen na inoculatie bij schapen en geiten (Koumbati *et al.*, 1999). Een besmette herkauwer blijft dus gedurende een periode van veranderlijke duur een potentieel risico voor de overdracht van het virus op het *Culicoïdes* insect. Het feit dat het afmaken en vernietigen van door bluetongue aangetaste of van aantasting verdachte dieren van de gevoelige soorten niet langer verplicht wordt gesteld leidt ertoe dat potentieel viremische dieren op de bedrijven aanwezig blijven die het virus kunnen overbrengen op geschikte *Culicoïdes* vectoren. Die dieren houden dus het risico op verspreiding van de virusinfectie via *Culicoïdes* vectoren in stand. Deze dieren uitschakelen blijft dus een zeer efficiënte bestrijdingsmethode om de infectie uit te schakelen.

Bluetongue heeft eerder beperkte gevolgen voor de gezondheid bij herkauwers : de sterfte kan variëren van 2 tot 30 % bij schapen en is zeer laag bij runderen (AFSSA, 2005). Dat kan verklaren waarom andere methoden zouden worden toegepast dan het afmaken van aangetaste of van aantasting verdachte dieren.

Als men toestaat dat aangetaste of van aantasting verdachte herkauwers niet worden geslacht, moet deze maatregel absoluut vergezeld gaan van bijkomende controlemaatregelen :

- ofwel met betrekking tot de vector (insectenverdelging of ten minste het onder controle houden van stekende insecten, opstallen van gevoelige diersoorten vanaf de vooravond). De controle van de vector wordt vergemakkelijkt indien zich geen transovariële overdracht van het virus voordoet in het insect, wat betekent dat de infectie zou stoppen bij de dood van het insect. Dit punt vereist echter bijkomend onderzoek en dit om twee redenen: ten eerste, omdat de transovariële overdracht nooit werd aangetoond, noch werd weerlegd; en ten tweede, omdat de aanwezigheid van deze overdracht afhankelijk kan zijn van het soort *Culicoides*, en het soort *Culicoides* dat als vector fungeert in de huidige epizootie, tot op heden nog onbekend is.
 - ofwel met betrekking tot het medische aspect (toediening van geïnactiveerd vaccin al naargelang van het voorkomende serotype voor zover dit vaccin efficiënt is gebleken bij bestrijding van de viremie).
- Wat betreft het wegvallen van de verplichting om de dieren in de bedrijven te houden in de beschermings- en toezichtsgebieden, voldoet het ontwerp ministerieel besluit aan de normen van de Europese richtlijn (Richtlijn 2000/75/EG). Het Wetenschappelijk Comité wijst er echter op dat niet de herkauwers de ziekte overdragen maar de *Culicoides* die zich over middelmatige afstanden van het ene naar het andere bedrijf kunnen verplaatsen. Het wijst ook op het feit dat een goede traceerbaarheid moet worden gegarandeerd conform de nieuwe richtlijnen betreffende de identificatie van schapen met het oog op het volgen van de epidemiologische evolutie van de ziekte.
 - Tot slot trekt het Wetenschappelijk Comité de aandacht op het feit dat herten en andere in het wild levende herkauwers, die gevoelig zijn aan het virus, ook kunnen worden besmet. Het risico op infectie van deze in het wild levende populatie, waarop geen systematische controle mogelijk is, wordt verhoogd door twee feiten: enerzijds worden de gedomesticeerde herkauwers die potentieel besmet zijn in leven gehouden omdat het slachten niet meer verplicht is, en anderzijds worden de gevoelige, gedomesticeerde dieren die potentieel besmet zijn, niet meer vastgehouden in het bedrijf, binnen de beschermings- en toezichtsgebieden.

3. Conclusie

Het Wetenschappelijk Comité keurt het voorgelegde ontwerp van ministerieel besluit goed, maar vestigt de aandacht op de hierboven vermelde punten.

4. Literaturopgave

AFSSA, 2005, rapport sur l'évaluation des risques d'apparition et de développement de maladies animales compte tenu d'un éventuel réchauffement climatique.

McLachlan N.J. The pathogenesis and immunology of bluetongue virus infection of ruminants. *Comp. Immunol. Microbiol. infect. Dis.*, 1994, 17, 197-206.

Bonneau K.R., DeMaula C.D., Mullens B.A., McLachlan N.J. Duration of viraemia infectious to *Culicoides sonorensis* in bluetongue virus-infected cattle and sheep. *Vet. Microbiol.*, 2002, 88, 115-125.

Koumbati M., Mangana O., Nomikou K., Mellor P.S., Papadopoulos O. Duration of bluetongue viraemia and serological responses in experimentally infected european breeds of sheep and goats. *Vet. Microbiol.*, 1999, 64, 277-285.

Namens het Wetenschappelijk Comité,

Prof. Dr. Ir. André Huyghebaert
voorzitter

Brussel, 18 september 2006